

pak one u Lepoglavi, iz 1649. godine.

O prvim orguljama u crkvi sv. apostola Filipa i Jakova, nažalost, nema sačuvanih podataka, ali se zato orgulje iz 1821. godine ubrajaju među najvrednije primjere toga vremena u franjevačkim crkvama kontinentalne Hrvatske. Na koru ispred sadašnjih orgulja je upisana godina 1824., kad je njihova izgradnja u potpunosti završena. U to vrijeme bile su poznata dvojica franjevača graditelja orgulja, samostanska braća Simon Sangl i Ignacije Lehner. Oni su zajedno izgradili orgulje u Brodu na Savi, Vukovaru i Iloku. One u Vukovaru imale su 20 registara.

Godine 1939. su nabavljene nove orgulje za vukovarsku franjevačku crkvu. Njihovu nabavu novčano je poduprla Marija Najper, a izradio Franz

Jenko, iz St. Vida pri Ljubljani. Te su orgulje imale tri manuala i pedal. Bile su pneumatske, s mijehom na električni pogon, a imale su 33 registra. One su bile u uporabi sve do 1991. godine, kad je izbio Domovinski rat. U ratu su devastirane i potpuno uništene.

Sadašnje orgulje u franjevačkoj crkvi u Vukovaru su dar iz Amsterdama, iz 2007. godine. Njihova godina proizvodnje potiče iz 1950. godine. Iz temelja ih je obnovila i prilagodila novim prilikama u vukovarskoj franjevačkoj crkvi tvrtka »Slo-of-Orgelbouw«. U funkciju su stavljene 2012. godine. Sadašnje orgulje imaju 38 registara, dva sviraonika, u crkvi, i onaj na koru, te elektromagnetski prijenos. Registri su podijeljeni na tri manuala i pedal.

Fra Vjenceslav Janjić

»Crkva sv. Filipa i Jakova u Vukovaru je mržnjom razorena, a ljubavlju obnovljena!« – rekao je fra Ante prigodom blagoslova orgulja.

MOSTAR

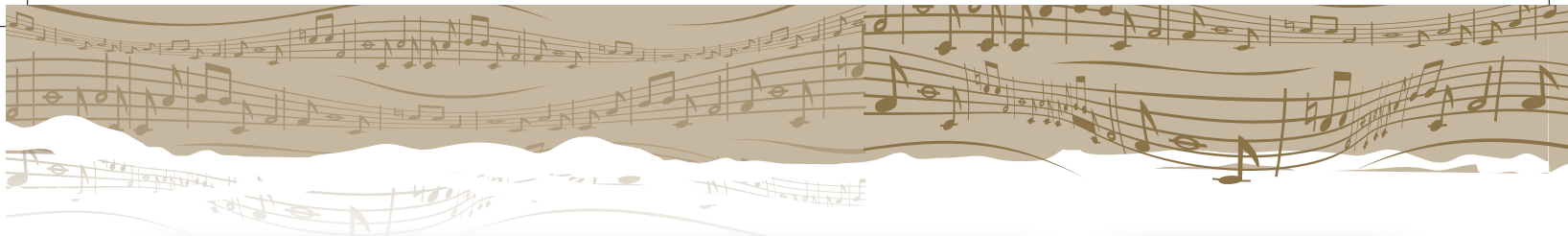
125. godišnjica Hrvatskoga glazbeno-pjevačkog društva »Hrvoje«

Za turskih vremena, kada se *raja* nije smjela ni pojaviti na svjetlu dana, nije se moglo govoriti ni o kakvu pjevačkom udruženju, bilo crkvenom, bilo svjetovnom. A ako se u svezi s tim što i pokušalo, radilo se potajno, i to s velikom opasnošću. U takvu tužnom stanju nije ni čudo da je zaspala hrvatska narodna svijest. (Sveta Cecilija, 1931., svz. 4, str. 134.) Tek u sumrak moćnoga Turskog

Carstva počinje se buditi nada u skoro svitanje dugo očekivane slobode. Tu nadu upravo je budila pjesma i glazba, koja je proteklih stoljeća bila gotovo utihnula.

Jedno od najstarijih pjevačkih društava u Bosni i Hercegovini jest Hrvatsko glazbeno-pjevačko društvo »Hrvoje«, koje je postojalo već 1875. god., s imenom »Kosača«, ali od turske vlasti nije bilo odobreno, niti je odobrenje traženo. Dvije godine nakon tzv. »okupacije« ili austrijske vlasti u Bosni i Hercegovini, 1880. god., Hrvati grada

Mostara traže da im se potvrdi pjevačko društvo »Kosača«, ali odobrenje nisu dobili. Kasnije mijenjaju ime »Kosača« u »Višević«, ali i nakon promjene imena nisu dobili odobrenje. (Isto, str. 135.) Nova »okupacijska« vlast u Bosni i Hercegovini u biti se na samom početku vladavine ponašala jednako odbojno kao i njezina prethodnica. I njoj je smetalo sve što je hrvatskim prepородom mirisalo, pa je na svaku takvu zamolbu odgovarala zabranom. A zamolbi je bilo bezbroj. (Sveta baština, 1989., br. 4, str. 12.)

Hrvatsko glazbeno-pjevačko društvo Hrvoje Mostar

Fra Augustin Zubac
- I. predsjednik Hrvoja

Unatoč neuspjelim pokušajima, neumorni mostarski rodoljubi od nove vlasti traže odobrenje za osnivanje novoga društva, odavno željenog Hrvatskoga glazbeno-pjevačkoga društva »Hrvoje«, ali nova vlast za taj naziv još nije htjela ni čuti. U tome ju je ponajviše smetala hrvatska oznaka takva društva, pa o zamolbi nije ni raspravljala. »Koliko je pak toj vlasti hrvatsko ime bilo trn u oku, svjedoči i jedan tužni podatak iz toga vremena. Naime, jednom je zgodom, odnosno nezgodom, tadašnja državna vlast u Mostaru strpala u zatvor trideset najistaknutijih Hrvata katolika, i to samo zbog toga što su se prilikom jedne crkvene proslave zakitili hrvatskim trobojnicama.« (Isto.)

No s molbama se i dalje uporno nastavljalo, pa su vladajuće strukture napokon odobrile osnutak društva, ali bez spominjanja hrvatskoga imena. Silom nepritika i takvo se rješenje prihvatilo. Tako je 10. studenoga 1888. rođeno Narodno pjevačko društvo u Mostaru. Prvi društveni zborovođa bijaše vjeroučitelj i vatreni rodo-

ljub fra Ambro Miletić. (Isto.)

Pišući o tom događaju, fra Tade Leko iznosi sljedeće: »Nuićeva zasluga je i to, da se je u Mostaru g. 1888. osnovalo »Narodno pjevačko društvo (Hrvoje)«. To su društvo Nuićevom inicijativom osnovali: o. Paskal Buconjić, o. Augustin Zubac, i o. Božo Ostojić uz pripomoć mostarskih građana. Prvi društveni predsjednik bio je o. Augustin Zubac, a njega je g. 1889. naslijedio o. Anđeo Nuić.« (Sveta Cecilija, 1925., svz. 1, str. 20.)

Društvo nije gajilo samo pjevanje, već se na Nuićev poticaj sastavila i glazba (limena glazba, o. p.). Prvi ravnatelj glazbe bio je Vinko Šubir. (Isto.) U dogovoru s tadašnjom Bratovštinom svetoga Ante, Društvo je dobilo i potrebne prostorije. S vremenom je utemeljilo svoju knjižnicu i čitaonicu, osnovalo kazališni sastav i sa svojim dobro pripremljenim i organiziranim priredbama nastupalo u raznim hercegovačkim mjestima i šire. Zauzeto je sudjevalo u svim proslavama znamenitih hrvatskih obljetnica. (Sveta baština, 1989., br. 4, str. 12.)

Usporedno s djelovanjem na glazbeno-kulturnom području, vodila se ustrajna borba za odobrenje željenoga hrvatskog imena što ga je Društvo otpočetak tražilo. Tijekom deset radnih godina od osnutka Društva u tu je svrhu vlastima upućeno deset usrdnih molbi i dobiveno isto toliko odbijenica. No ustrajna borba je na kraju, ipak, završila pobjedom. Polovicom listopada 1898. Zemaljska vlada u Sarajevu napokon je odobrila mostarskim Hrvatima da svoje društvo mogu i službeno nazvati imenom Hrvatsko glazbeno-pjevačko društvo »Hrvoje«. Nakon tog odobrenja »Hrvoje« je primljen u Savez hrvatskih pjevačkih društava u Zagrebu. Za koju godinu Društvo će svečano razviti i svoju službenu zastavu. (Isto.)

Na početku, kada je osnovan, »Hrvoje« je imao zadaću i u crkvi svojim pjevanjem sudjelovati. Nažalost, od godine 1925. ne sudjeluje više u crkvenim svečanostima, iako su ga franjevci osnovali, odgojili i o njegovoj budućnosti brinuli. (Sveta Cecilija, 1925., svz. 1, str. 20.)

Ipak, u pojedinim prigodama Društvo je nastavilo sudjelovati u crkvenim svečanostima sve do 1930. godine. Npr. svake godine na biskupovoj božićnoj misi pjevali su članovi Društva. Također su pjevali na tijelovskoj i uskrsnoj procesiji, koje su bile iznimno svečane. (*Sveta Cecilija*, 1931., svz. 4, str. 135.)

Na Božić 1931. godine, u 8 sati, bila je svečana misa, koju je slavio mjesni biskup, a na koru crkve pojavio se muški zbor Društva »Hrvoje«, pod ravnanjem tadašnjeg dirigenta Đure Kramera. Premda malobrojan, zbor je pjevao odlično. Nakon uspješnog božićnog nastupa vjernici su se ponadali na će »Hrvoje« barem jedanput svakog mjeseca pjevati na građanskoj misi. Nažalost, to se nije dogodilo. (*Sveta Cecilija*, 1932., svz. 1, str. 28.)

Zadnje podatke o nastupu pjevačkog zbora »Hrvoje« u crkvi nalazimo u časopisu *Sveta Cecilija*, koji donosi informaciju kako je pjevački zbor »Hrvoje« 1932. god., ujedinjen s crkvenim zborom »Sv. Cecilija« iz Mostara, pjevao za vrijeme svečane svete mise na Tijelovo. (Isto, svz. 5, str. 165.)

Tako oslabljenog »Hrvoja«, između dvadesetih i tridesetih godina, možda možemo donekle i opravdati, jer izbijanjem Prvoga svjetskog rata 1914. god. »Hrvoju« je prijetila opasnost od potpunog rasula. S umiranjem mladosti na bojišnicama umiralo je i mlado Glazbeno-pjevačko društvo »Hrvoje«. Na kraju Prvoga svjetskog rata ostala je, može se slobodno reći, samo ruševina. Činilo se da se »Hrvoje« nikad više neće obnoviti. (*Kršni zavičaj*, 1989., br. 22, str. 53.)

Hrvojeva glazba nakon koncerta 1903. godine

No takve crne slutnje se nisu obistinile. Pjevački zbor »Hrvoje« nastavio je s nastupima. Ponovno su nabavljena prikladna glazbala, da bi se uspostavila stalna glazba. Kao zaseban odjel Društva dobio je ime »Hrvatska glazba«. (Isto.)

Odmah poslije »Hrvojeva« zlatnog slavlja započeo je Drugi svjetski rat. Sve je više ponestajalo sredstava za vođenje Društva. Potpuno je prestalo s radom 1945. god., kada su se ugasila i ostala srodna društva na bosanskohercegovačkom prostoru. (Isto, str. 55.)

Uspostavom demokracije 1990. god., Društvo je jednim dijelom obnovljeno. Prije Božića iste godine je osnovana i otpočela s radom Klapa »Hrvoje«. Obnoviteljska skupština Hrvatskoga glazbeno-pjevačkog društva »Hrvoje« održana je 18. lipnja 1991. Za predsjednika Društva izabran je fra Mićo Pinjuh. Uslijedilo je razdoblje krvavoga Domovinskog rata. Ratna događanja onemogućuju realizaciju donesenih planova. Rad Društva zamire, jedino ga održava Klapa »Hrvoje«, koja

nastavlja tradiciju Društva u borbi za hrvatsku slobodu. U teškim ratnim danima svojim nastupima, koje su nerijetko prekidali zvuci granata, podižu moral hrvatskih građana, a čestim odlascima na bojišnicu kazuju braniteljima da su sastavni dio borbe za slobodu hrvatskog naroda. (*Hrvatsko glazbeno-pjevačko društvo Hrvoje, Mostar, 120. obljetnica, Mostar, 2009.*, str. 46.)

Nekoliko godina nakon rata, 7. listopada 1999., održana je nova skupština Društva, na kojoj je izabrano novo vodstvo. Za novog predsjednika Hrvatskoga glazbeno-pjevačkoga društva »Hrvoje« je izabran Stipe Marić. Novo vodstvo planira pokrenuti nove sekcije: muški zbor, dječji zbor, tamburaški orkestar i dramsko-recitatorsku sekciju. Tako je Društvo funkcioniralo svega dvije godine. Nedostatkom potpore, Društvo nije ostvarilo svoje ciljeve. Snimljen je tek jedan glazbeni CD i kasete, pod naslovom *Pjesmo moja hercegovačka, s domoljubnim i dalmatinskim a cappella pjesmama*. (Isto, str. 51.)

Zbor Hrvoje prigodom proslave 50. godišnjice

Ipak, Klapa »Hrvoje« nastavlja s radom. U suradnji s Hrvatskim domom »Herceg Stjepan Kosača« Mostar, organizira 2004. god. božićni koncert klapa *Hercegovini s ljubavlju*. Već taj prvi koncert okupio je veći broj hercegovačkih klapa i ujedno potaknuo osnivanje novih u Hercegovini. Njihovi će nastupi s vremenom postati tradicija. U povodu 120. obljetnice osnutka Hrvatskoga glazbeno-pjevačkoga društva »Hrvoje«, 18. prosinca 2008., održan je IV. po redu božićni koncert. Na tom koncertu sudjelovalo je ukupno

16 klapa, koje su došle iz svih krajeva Hercegovine, od Tomislavgrada do Neuma. U organizaciji tog vrlo uspješnog koncerta sudjelovao je novi upravni odbor, koji je izabran na skupštini Društva održanoj 19. 11. 2008. Tom prigodom za predsjednicu Društva izabrana je Marija Zelenika. Na skupštini je jednodušno izražena želja da »Hrvoje« obnovi svoj rad, formira nove sekcije te Društvo dobije onu ulogu koju je imalo od svojih početaka. (Isto, str. 51 – 52.)

Nažalost, poratno vrijeme još uvijek nije riješilo mnoge proble-

me, posebice probleme u životu mladih. Na »Hrvoju« je da, uz veliku i iskrenu zahvalnost prethodnicima, okuplja mlade, da ih odgaja i educira putem aktivnosti umjetničkih sadržaja te obogaćuje i oplemenjuje njihov svakodnevni život. Novo vodstvo »Hrvoja«, zajedno sa starijim članovima Društva, itekako je svjesno svoje uloge u tome obimnom poslu i spremno je ugraditi znanje, iskustvo i ljubav u pomoć mladima za uspješan rad našega ovogodišnjeg slavljnika. (Isto, str. 52.)

Prof. Niko Luburić

MOSTAR

Zbor studenata uljepšao proslavu dana Teološko-katehetskog instituta

U petak 15. studenoga 2013. Teološko-katehetski institut u Mostaru, Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Sarajevu, svečano je proslavio svoga

zaštitnika sv. Alberta Velikog i Dan Instituta. Proslava je održana u velikoj dvorani katedralne župe u Mostaru, s početkom u 11 sati.

Svečanost je svojim nastupom otvorio Mješoviti zbor studenata Teološko-katehetskog instituta (Katarina Vučić, Anita

Puljić, Brigita Bošnjak, Kristina Biokšić, Josipa Šimović, Andrea Malić, Katarina Lauc, Ivona Sabljčić, Katarina Milićević, Katarina Mandić, Lucija Knezović, Filipa Lončar, Andrea Vranjković, Ivana Matić, Marija Soldo, Ana Musa, Andrijana Karačić, Monika Markić, Marijana Sto-